

MARIJANZLOBEC

september 23, 2019

UKA BRIZANI GLASBENI GENIJ PRVIČ V MONOGRAFIJI

Celovška Mohorjeva družba je na Ministrstvu za kulturo predstavila knjigo *Uka Brizani Glasbeni genij Življenje in delo mojega očeta* avtorja Imerja Traja Brizanija. Brizani je mednarodno znana in priznana romska rodbina glasbenikov, med katerimi je sedaj najbolj aktiven violončelist Bernardo Brizani, ki že deluje pri Bamberških simfonikih v Bambergu v Nemčiji, pred kratkim pa je nastopil na 67. Ljubljana Festivalu v razprodani Viteški dvorani Križank.

Imer Trajo Brizani, fotografije Marijan Zlobec

Družina Brizani je bolj znana onim, ki se z glasbo bolj intenzivno ukvarjajo, so bili sami glasbeniki, ali so v nekdanji Jugoslaviji spoznavali glasbene razmere v Prištini, s tedanjimi glasbeniki, člani zabavnega orkestra Radia Priština sodelovali in njihovo ustvarjalnost spoznavali.

Bernardo Brizani

Uka Brizani je bil komaj desetleten Rom, iz romskega naselja v Prištini, ko se je zavedal klica glasbe in svojega poslanstva v njej ali z njo. Odšel je v tujino, kjer je zelo uspel in postajal legenda. Uka Brizani je bil v času svojega aktivnega glasbenega življenja ena največjih glasbenih osebnosti ne le na Kosovu, ampak v vsej Jugoslaviji, pa tudi zunaj nje, zlasti pa je slovel kot odlični jazz trobentar, saj ga je kot otroka najbolj fasciniral Louis Armstrong.

Louis Armstrong je dvakrat nastopil v Ljubljani, prvič že leta 1959 na Gospodarskem razstavišču, foto Wikipedija

Njegov sin, pisec knjige (s številnimi sodelavci) Imer Trajo Brizani je prav tako glasbenik romskega rodu iz Prištine, a že desetletja živi s svojo družino v Ljubljani. V Sloveniji glasbeno deluje kot komponist, aranžer, vokalist in instrumentalist na področju sodobne jazzovske glasbe, v kateri pa ostajajo najplemenitejši sledovi bogatega romskega glasbenega izročila. Knjiga prikazuje Uko Brizanija s treh vidikov: glasbenega, značajskega in romskega. Poseben pa je prispevek Vinka Ošlaka, ki med drugim omenja slovenskega jezikoslovca dr. Frana Miklošiča, ki je kot dunajski profesor in rektor univerze kot prvi proučeval tudi romski jezik in kulturo.

Hanzi Filipič

O teh stikih med romsko glasbeno kulturo in slovensko je v knjigi pisal skladatelj Jani Golob, ki je spregovoril še na tiskovni konferenci. Jani Golob je bil v sedemdesetih letih član orkestra RTV Ljubljana in je glasbeno sceno v Jugoslaviji zelo dobro poznal. Ne nazadnje je Zabavni orkester RTV Priština nastopal tudi v Ljubljani, pa na legendarnem jugoslovanskem festivalu zabavne glasbe v Opatiji in so se glasbeniki med sabo dobro poznali.

Miha Hawlina

Zadnji veliki romski koncert pa je bil v Gallusovi dvorani Cankarjevega doma leta 2002, ko je nastopila Esmā Redžepova s skupino Amala, medtem ko se je sam Uka Brizani udeležil koncerta svojega vnuka Bernarda Brizanija s Simfoničnim orkestrom RTV Slovenija v Cankarjevem domu leta 2010, ko je bilo violončelistu komaj sedemnajst let.

Jani Golob

Jani Golob je primerjalno ocenil tedanje glasbene razmere v Prištini in Ljubljani in je na temelju starih posnetkov Uke Brizanija na trobenti opazil primerljivost ali sočasnost dosežene izvajalske ravni, kot je vladala drugod v Jugoslaviji.

Dr. Boštjan Žekš

O širšem romskem kontekstu pa je spregovoril svetovalec predsednika republike dr. Boštjan Žekš, še posebej na podlagi osebnih izkušenj, kot jih je pridobil z obiski s predsednikom Borutom Pahorjem romskih naselij v Sloveniji, medtem ko je položaj Romov v Jugoslaviji in Evropi spoznaval iz literature in samih odmevov v javnosti. O knjigi pa je menil, da je napisana z ljubeznijo (sina do očeta) in o ljubezni (obeh do glasbe). Žekš pa je spomnil še na neverjeten pogum tako rekoč otroka, ko se je odločil za pot v glasbeni svet, v katerem je zmagal. Takih primerov, je dejal Žekš, ni dosti in jih moramo spoštovati. Ugotovil pa je še, da je bil nekdanji odnos do Romov boljši kot je sedaj, v času neoliberalizma.

Igor Teršar

Dogodek je povezoval sam pisec knjige Imer Trajo Brizani, v imenu založbe je spregovoril urednik Hanzi Filipič, ki je zlasti predstavil kontekst spoznavanja rodbine Brizani in okoliščine nastanka knjige, ter v imenu Ministrstva za kulturo Igor Teršar, v glasbenem uvodu je nastopil Miha Hawlina na saksofonu in z dvema skladbama violončelist Bernardo Brizani.

Mama Marija Brizani in sin, violončelist Bernardo Brizani
Marijan Zlobec